

ЗБЕРЕЖЕМО ПРИРОДУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "ВИЖНИЦЬКИЙ"

№1 (27) січень - березень, 2022 рік

Шановні читачі, колеги!

Щиро вдячна Вам за розуміння, громадянську позицію, всебічну підтримку і активну діяльність по розбудові національного природного парку «Вижницький».

Хочу відмітити, що 2021 рік, як для установи, так і для мене особисто, був визначним, переломним, сповненим викликами, завданнями та новими досягненнями.

Підсумовуючи, хочеться відзначити увесь колектив за його сумлінну працю та професійний вклад у розвиток нашої установи. Особливо хочеться відзначити службу державної охорони ПЗФ, працівники якої наполегливо та ефективно вели боротьбу з незаконними порубками та іншими негативними явищами антропогенного і природного походження.

Також відбулися позитивні зрушення у науковій діяльності. Проведені перші дослідження скельно-сакрального комплексу «Стіжко», здійснювався постійний моніторинг за видами рослин і тварин занесених до Червоної книги України у межах Лопушнянського нафтового родовища, продовжувалась практична робота по інтродукції тису ягідного та спостереженню за ссавцями за допомогою фотопасток.

Завдяки зусиллям колективу облаштовані рекреаційні будинки в урочищах Солонець та Стебник, упорядковані зони відпочинку, розроблено проект рекреаційно-просвітницького комплексу «Стебник» з елементами інклузії.

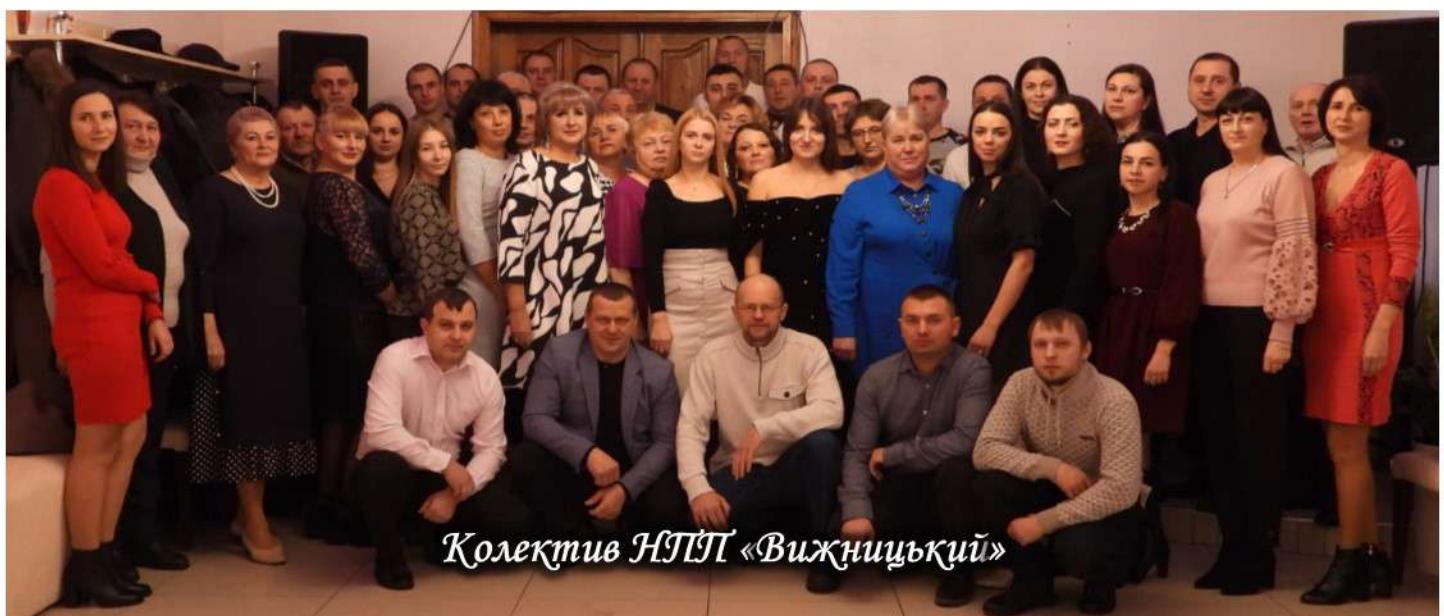
Організовано чимало культурно-просвітницьких заходів, зокрема «Колядка FEST» та фестиваль «На Петра вода тепла». Створений новий сайт та активно функціонує сторінка Парку у соціальній мережі «Фейсбук».

Завдяки проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні» отримано легкові автомобілі, формений одяг, комп'ютерну техніку та інші засоби для посилення роботи природно-заповідного об'єкту.

Розпочався цей рік для нас гарною новиною – це підписання Указу Президента України №6/2022 «Про зміну меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення», згідно якого територія Парку збільшилася на 131 га.

Новий 2022 рік потребує від нас ще більше злагоджених дій та командної роботи для реалізації нових ідей незважаючи ні на що, попри всі негаразди, які випали на долю нашої країни. Так, не обійшлося без поганих звісток – 24 лютого 2022 року Російська Федерация розпочала збройну агресію проти України. І поки наші хлопці, ризикуючи життям, щоміті боронять нашу країну, жінок, дітей і літніх людей від російської навали ми повинні докласти всіх зусиль, щоб спільно прийти до перемоги. Адже успіх можливий лише за підтримки та взаєморозуміння кожного з нас.

З повагою,
в.о. директора НПП «Вижницький»
Галина МАРЧУК

Підтримуємо народні традиції

7 січня увесь християнський світ відзначає величне свято Різдва Христового, якому притаманна своя неповторна перлина – це різдвяні вертепи та колядки.

Шануючи різдвяну традицію, 9 січня 2022 року в національному природному парку «Вижницький» весело та гучно пролунав масовий культурно-освітній фестиваль «Колядка FEST».

Зразковий театр народної пісні «Берегиня» з Донеччини, колективи Берегометської школи мистецтв ім.

О.Киселиці та будинків культури Берегометської селищної ради, народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Банилівська толока», місцеві жителі та гості Берегометської громади мали можливість послухати і разом з учасниками колядувати колядки нашої місцевості, прославляючи народження Ісуса Христа.

Працівники Парку пригощали всіх присутніх гарячим запашним трав'яним чаєм, глінтвейном, гуцульськими смаколиками, банушем і шурпою.

Засідання науково-технічної ради

27 січня відбулося перше засідання науково-технічної ради національного природного парку «Вижницький» у 2022 році.

Під час засідання науково-технічної ради було заслухано звіти про підсумки роботи з фінансово-економічної, науково-дослідної, рекреаційної та еколого-освітньої діяльності національного природного парку «Вижницький» за 2021 рік та інформацію про подані запити щодо фінансування з Державного та обласного фондів охорони навколишнього природного середовища.

Значна увага приділялась питанням погодження робіт по виготовленню та доопрацюванню проектів землеустрою на площину 1240,38 га, а також на територію площею 131,0 га, яка увійшла у склад Парку, згідно Указу Президента України №6 від 2.01.2022 року.

Крім цього, розглядались питання щодо проведення санітарно-оздоровчих заходів у лісах Парку, наданих йому у постійне користування та лісових ділянках, які включені у його склад без вилучення.

В рекреаційному аспекті заслухали доповіді щодо розвитку території рекреаційно-просвітницького комплексу «Стебник» та скельно-сакрального комплексу «Стіжок».

Водно-болотні угіддя на користь людям і природі

Саме під таким гаслом цьогоріч відзначають Всесвітній день водно-болотних угідь. Конвенція про водно-болотні угіддя, які мають міжнародне значення в першу чергу в якості середовища проживання водоплавливих птахів, була підписана у 1971 р в місті Рамсар

(Іран), і з тих часів носить назву Рамсарської конвенції. Ця подія покликана привернути увагу громадськості і урядів різних країн світу до цінності водно-болотних угідь. День підписання (2 лютого) було оголошено Всесвітнім днем водно-болотних угідь.

Цьогорічна тема привертає увагу до важливості водно-болотних угідь для багатьох аспектів діяльності та здоров'я людини, а також ролі цих екосистем для збереження біорізноманіття. Відновлюючи та зберігаючи водно-болотні угіддя, ми застосовуємо природоорієнтовані рішення для накопичення води, адаптації до зміни клімату та вирішення багатьох соціально-економічних питань, пов'язаних з використанням природних ресурсів.

Атестація працівників Парку

10 лютого 2022 року відбулася атестація працівників Парку за участю представника Міндовкілля Григорія Парчука, Управління екології та природних ресурсів Чернівецької ОДА Миколи Білоконя, декана геофаку ЧНУ Мирослава Заячука, директора Інституту біології, хімії та біоресурсів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Михайла Марченка, в.о. директора НПП «Вижницький» Галини Марчук та заступника директора з наукової роботи Віталія Стратія. Атестувалися 34 чоловіка, з яких троє будуть проходити атестацію знову через певний період часу.

День єднання в Україні

День єднання – нове свято, яке відтепер відзначатиметься щорічно 16 лютого, згідно Указу Президента №53/2022 «Про невідкладні заходи щодо консолідації українського суспільства».

Колектив національного природного парку "Вижницький" долучився до відзначення такої важливої дати для України. Рівно о 10

годині ранку, як того передбачає Указ Президента, працівники парку виконали національний гімн та помолилися за мужніх захисників нашої держави. А на останок організовано флешмоб «Ми єдині», під час якого колектив відтворив контури кордонів України та продемонстрував символіку всіх областей країни.

Відстоємо та переможемо!!!

Яке жахливе слово «війна». Це біль, жах, страждання, смерть... Ми собі ніколи не могли уявити, що щось подібне трапиться з нами. Але не так сталося, як гадалося. Війна прийшла до нас несподівано. Нібито ми чекали якихось провокацій зі сторони Росії, але надіялись, що це можуть бути здебільшого локальні сутички на лінії розмежування, так званих ЛНР та ДНР.

О 4 годині ранку 24 лютого 2022 року Росія, за підтримки Білорусі, засобами підрозділів збройних сил, важкого наземного озброєння, у тому числі далекобійної артилерії, ракет, морських кораблів та військової авіації розпочала загарбницьку війну проти України на суші, морі та в повітряному просторі.

Це вторгнення є частиною російсько-української війни, розв'язаної Росією ще 2014 року, участь у якій вона постійно заперечувала.

У Путіна в його хворій голові заклалася думка, що всі зовнішні сили намагаються підірвати російські цінності. Він себе уявив батьком нації і все робив для формування стереотипу, що під його твердим керівництвом Росія знову стала потужною і сильною.

Відомий експерт з політичних питань Збігнев Бжезінський ще в 2014 році зазначив, що шовінізм Путіна – це гра з вогнем та загроза всьому світові. Він стверджував, що односторонні дії з боку держави, яка заявляє, що є захисником усіх, хто належить до її титульної етнічної групи – навіть тих, хто живе за кордоном – шлях до катастрофи.

Російські військові завдають ударів не лише

по українським військовим об'єктам, але і по цивільній інфраструктурі.

Наразі фактично по всій території України ведуться тяжкі бої із загарбниками. Багато міст та сіл східної сторони зазнали значного руйнування. Але нас не здолати. Ми разом відстоємо нашу землю – вже це робимо.

І як сказав наш Президент Володимир Зеленський у недавній своїй промові: «Уесь світ захоплюється вами – від голлівудських зірок до політиків. Сьогодні ви, українці – символ незламності. Символ того, що люди в будь-якій країні будь-якої міті можуть стати найкращими людьми на землі».

Ми впевнені, що Україна обов'язково найближчим часом переможе, адже з нами правда, з нами Бог!

Слава Україні! Слава нації! Героям слава!

*Начальник відділу ГТЗ та ТО
Василь КОЛОТИЛО*

Поради, щодо подолання стресу під час воєнних дій

Війна – це величезний стрес, впоратися з яким може бути нелегко. Кожна людина проходить декілька стадій: спочатку шок, потім гнів, заперечення, депресія, відчай і, зрештою, прийняття. Важливо якомога раніше прийняти ситуацію, усвідомити її. Ми повинні бути сильними, зокрема психологічно. Необхідно впоратися зі страхом, відволікатися від поганих думок.

У звичайний час, щоб змінювати своє життя, ми намагаємося звертатися до процесу усвідомлення ситуації, але сьогодні, коли ми очуємо в підвалі, біжимо до себе додому із закінченням комендантської години, а потім повертаємося назад, така стратегія швидше згубна. Мозок хоче захиститися і ці механізми захисту непогано підтримувати, але не пірнати в них.

Таким чином:

- ◆ замість картинок вибухів із новин краще візуалізувати собі, як буде після того, як усе закінчиться.
- ◆ не хвилюватись про те, на що не можна

вплинути.

◆ по можливості, забезпечити собі безпеку: в укритті чи в квартирі створити максимально можливий затишок, хоч це в теперішній ситуації здається марним і безглаздим.

◆ робити все, на що можна вплинути: пити чай і багато води, намагатися їсти, навіть якщо не хочеться, потроху робити щось зі звичного життя.

Обіймайтесь, з'їжте щось смачне, пограйте з дитиною, поміркуйте про майбутнє. Якщо це не допомагає – випийте заспокійливе, зараз це можна робити на постійній основі. Стрес часто осідає затискачами в тілі, ми можемо цього не усвідомлювати, але відчувасти, що нас б'є тремтіння, не можемо розслабитися і заснути. З цим можна впоратися, прийнявши гарячий душ, а ще краще – співати чи голосно говорити, не забувати про почуття гумору, не стримувати емоцій, виливати все, що всередині.

Тримаймося разом, разом – ми сила!!!

*Начальник науково-дослідного відділу
Зіна РІЗНИЧЕНКО*

В біді пізнаються справжні друзі!

Ніколи не знаєш звідки наступить біда, але в цей час пізнаються справжні друзі!

Національний природний парк «Вижницький» отримав першу допомогу в рамках підтримки природно-заповідних територій. Це стало можливим завдяки Foundation Conservation Carpathia та Франкфуртському зоологічному товариству. Обігрівачі повітря, буржуйки, намети, спальні мішки та матраци, пледи, засоби гігієни, харчі, ліхтарики, загальною масою 3,5 тони – все це для підтримки людей, які переселилися чи мають намір переселитись до нас з найгарячіших куточків України.

Допомога розподілена відповідно до потреб ще на три національні природні парки: Гуцульщина, Верховинський, Черемоський. Ми вдячні нашим колегам з Румунії та Німеччини за отримане і маємо сподівання на подальшу співпрацю у цьому напрямку.

З метою визначення забезпечення кількості необхідного для допомоги переселенцям з інших

регіонів, не тільки тим, що гостинно прийняті Парком, а й усім потребуючим на території Берегометської та Вижницької територіальних громад, на початку березня завітала до нас представниця проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні» Зоряна Стоцько.

Дуже приемно і зворушливо, коли колишні працівники Парку не забувають про своїх колег у важкий для країни час. Медикаменти, продукти харчування, засоби гігієни, одяг і взуття, дитячі іграшки та інші предмети першої необхідності – це все ми отримали здалеко Португалії. Допомога, яку отримали саме ті, хто її найбільше потребує.

Щиро вдячні всім за допомогу та сподіваємося, що зовсім скоро запанує мирне небо над Україною.

*Заступник директора з наукової роботи
Віталій Стратій*

Долучаємось до інформаційної війни

Ви не можете спокійно дивитись, як Україна обливается кров'ю? Ви дуже хочете допомогти, долучитись до спротиву, зробити бодай щось. Але ви не вмієте стріляти, не маєте фізичної змоги возити гуманітарну допомогу, або що. Єдине, що ви можете робити — це писати правду в інтернеті, від широго серця розповідати світу, що справді бачать, переживають і відчувають українці в цю тяжку годину. Тож ви долучаєтесь до багатомільйонної строкатої інтернет-армії, де

українські голоси чують і слухають по всій планеті.

Наш Парк теж долучився до цієї праведної справи. Більше 380 звернень було направлено в різні куточки світу в екологічні та природоохоронні організації. Направлені звернення і до працівників білоруських національних природних парків зі словами: «Це не Ваша війна і ми віримо, що Ви нам можете допомогти! Зупиніть напади на Україну з білоруської землі!»

Меседж, який ми хотіли донести один: «Об'єднаймося! Зупинимо війну! Збережімо людей і природу!»

Якщо ми донесемо правду, і бодай комусь достукаємось до серця, і це відкриє очі на те жахіття, що відбувається в нашій ненці Україні – це буде наша, хай маленька, але перемога.

*Науковий співробітник
Валентина Джурик*

Первоцвіти - неповторна краса нашої природи!

З приходом весни все навколо прокидається від зимового сну. На галявинах, пригрітих теплим сонечком, появляються перші весняні квіти, наповнюючи ще зимовий ліс солодким медовим ароматом і різnobарв'ям веселки, чаруючи око та не лишаючи байдужим серце. Руки ніби самі тягнуться зірвати ніжні незахищені квіти.

А чи знаєте Ви, що ж то за квіти?

Первоцвіти (першоцвіти, ефемероїди) – ранньоцвітучі багаторічні трав'янисті рослини, з коротким весняним циклом розвитку і літнім періодом спокою. Наземні частини цих рослин живуть лише протягом кількох тижнів, а решту року перебувають у стані спокою у вигляді бульб, цибулин чи кореневищ. Слово «ефемероїд» грецького походження і в перекладі означає «скороминучий», «швидкоплинний».

Цим тендітним провісникам весни не страшні ні раптовий сніг, ні люті морози – до примх природи вони прекрасно пристосувалися. Цікаво, що всі ці рослини виглядають неймовірно гарно. Природа їх розмальовує у яскраве забарвлення, яке неможливо не помітити на тлі темного лісового покриву чи залишках снігу.

Чому не можна їх зривати?

Чимало видів первоцвітів занесені в Червону книгу України. Тому їх ні в якому разі не можна зривати, а тим більше купувати букетики. І як би не прикро було це визнавати, але ці тендітні рослини на межі зникнення.

А все тому, що коли хтось хоче зірвати

квітку, то, звичайно ж, обирає найкращу і найбільшу, а значить – здорову. Суцвіття, що залишилися, нездатні сформувати недеформоване, стійке до хвороб і шкідників насіння.

Крім того, зривання квітки пошкоджує цибулину і насіння: у рослини утворюється своєрідна «рана» в яку можуть потрапити бактерії.

Поживні речовини рослина отримує завдяки фотосинтезу, що проходить у листках. Якщо зірвати їх, цибулина вже не зможе отримати запас сили до наступного року щоб прорости.

Яка користь первоцвітів?

Для багатьох комах перші квіти весни є джерелом живлення. Неважко здогадатися, що буде з метеликами, бджілками, іншими комахами, коли зникнуть первоцвіти. Чимало з них захищають ліс від шкідників, і якщо їх не стане, нікому буде «лікувати» дерева.

Відповіальність за зірвані первоцвіти

Згідно статті 90 Кодексу України про адміністративні правопорушення, погіршення середовища зростання рослин, види яких занесені до Червоної книги України, знищенні, незаконне або з порушенням встановленого порядку вилучення їх з природного середовища – тягне за собою накладення штрафу на громадян від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (510 – 850 грн) з конфіскацією незаконно добутого.

**Провідний фахівець з екологічної освіти
Зоя ПАВЛЮК-ПЯТУНІНА**

БІЛОЦВІТ
ВЕСНЯНИЙ

ПІДСНІЖНИК
ЗВІЧАЙНИЙ

ШАФРАН
ГЕЙФЕЛІВ

ЦИБУЛЯ
ВЕДМЕЖА

Найбільш поширені види первоцвітів, що зростають на території Парку

ПЕРВОЦВІТ
ВЕСНЯНИЙ

ФІАЛКА
ЛІСОВА

АНЕМОНА
ДІБРОВНА

ПРОЛІСКА
ЛІСОВА

Зимовий облік дикої фауни у лісах Парку

Олень благородний

Заліснені яри і балки НПП «Вижницький» є притулком для копитних та хижих ссавців, чиї сліди щорічно в зимовий період, за наявності помірного снігового покриву обліковуються. Найчисленнішими є сліди диких кабанів, козулі та лисиці, рідше трапляються куници, зайця, оленя благородного. Якщо пощастиТЬ, вдастся побачити і самих звірів.

Сліди кота лісового

В чому полягає облік?

Таксація – це комплекс заходів, спрямованих на визначення кількості диких тварин та птиці на певній території. Під час обліку визначається видовий склад, встановлюються місця проживання тварин, їх міграції, територіальне розміщення чисельності в різних районах на території Парку. Такі заходи здійснюються з метою збереження та виявлення нових видів тварин, визначення динаміки чисельності тварин.

Таксація обов'язково проводиться щороку, відповідно до Закону України «Про тваринний світ» та Закону України «Про мисливське господарство та полювання».

Для проведення даного заходу у НПП «Вижницький» створено комісію до якої були залучені працівники служби державної

охрані ПЗФ та науково-дослідного відділу.

Впродовж січня-лютого 2022 року проведені щорічні обліки диких тварин на території 20 обходів, під час яких визначено чисельність тварин та місця їх перебування на території НПП «Вижницький». Особлива увага зверталася на відповідність фактичної чисельності: оленя благородного, свині дикої, козулі європейської, зайця-русака, рисі звичайної та інших.

Під час таксації хворих чи трупів загиблих

Слід ведмедя бурого

тварин та птиці не виявлено. За результатами більшість мисливських тварин в лісах НПП «Вижницький» знаходиться в межах оптимальної чисельності.

За підсумками щорічних таксаційних заходів, проведених протягом останніх 24 років, можна зробити висновок про позитивну динаміку збільшення чисельності окремих видів тварин, в тому числі і червонокнижних.

Рись євразійська

Разом з тим зафіксовано незначне зменшення чисельності голуба сизого (*Columba livia*) і тхора лісового (*Mustela putorius*).

**Науковий співробітник
Петро ОДОЧУК**
Провідний фахівець науково-дослідного відділу Руслан САМІГУЛІН

Розвиток рекреації у воєнний та післявоєнний період на території НПП «Вижницький»

В історії людства відбулося і відбувається чимало природних катаklізмів, епідемій, пандемій та військових конфліктів.

Нажаль, не оминуло лихо і нашу державу. Вже більше місяця триває протистояння України проти збройної агресії Російської Федерації. Завдяки героїзму, відданості, патріотизму наших воїнів, добровольців, звичайних громадян ми даемо гідну відсіч ворогові. Здебільшого прямі воєнні дії відбуваються на півночі, сході та півдні країни. Західна частина України наразі виконує важливу функцію економічного тилу, яка забезпечує армію та надає притулок переселенцям з «гарячих регіонів». Людям, сьогодні як ніколи, потрібен відпочинок моральний, фізичний, психологічний, оздоровчий і т. п. особливо тим хто постраждав від війни.

Парк, розташований у зоні Буковинських Карпат, з високим природно-рекреаційним потенціалом. Одним з пріоритетних завдань установи є організація відпочинку та створення умов для відпочиваючих.

Так склалося, що наразі практично всі рекреаційні потужності Парку задіяні під розміщення переселенців. Тобто, мимоволі у досить короткий час довелося облаштовувати рекреаційні будинки, а також кімнати у офісі установи для проживання людей. Тому, розвиток рекреації під час воєнного стану та після його завершення, буде головним чином зумовлений кількістю переселенців, які потребуватимуть прихистку. З іншого боку постає нагальне завдання щодо збільшення рекреаційних потужностей та впровадження менш затратних способів організації відпочинку.

Водночас слід зазначити, що зберігатиметься потреба в пізнавальному, оздоровчому та інших видах туризму і для тих хто це робить на постійній основі. Зважаючи на це, потрібно активізувати роботу по організації та функціонуванню наметових таборів, максимально задіяти екологічно-туристичні маршрути і рекреаційні зони. Адже, це стане основою в плані надання рекреаційних послуг на час допоки триває війна.

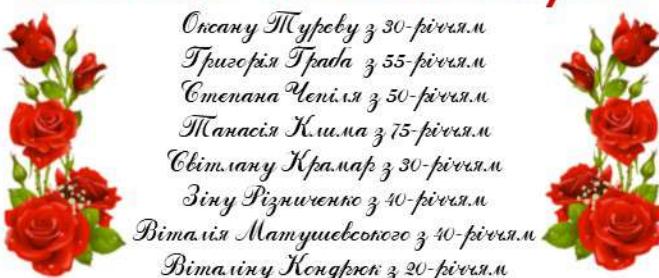
Важливим аспектом є впровадження інноваційних проектів рекреаційно-просвітницького комплексу «Стебник» та скельно-сакрального комплексу «Стіжок». Одним з перспективних та відносно доступних видів туризму є прогулянки на велосипеді. Також необхідно ретельно досліджувати історичні особливості регіону задля підготовки інших рекреаційних та культурно-пізнавальних проектів.

Позитивним є те, що сьогодні більшість країн цивілізованого світу об'єдналися заради миру в Україні і надають фінансову та матеріальну підтримку. Тому, цей момент варто використати для зміцнення туристсько-рекреаційної спроможності установи.

На завершення, однозначно можна стверджувати, що кількість людей, які відпочиватимуть на території Парку різко зросте і наше завдання бути до цього готовими і знайти такий підхід, щоб задовільнити відпочиваючих та зберегти екологічну та фінансово-економічну безпеку природно-заповідного об'єкту.

**Проф. інженер з рекреаційного благоустрою
Володимир МАРЧУК**

Вітаємо наших ювілярів!

Оксану Туручу з 30-річчям

Тригорія Гриба з 55-річчям

Степана Чепіля з 50-річчям

Манасія Кішка з 75-річчям

Світлану Крамар з 30-річчям

Зіну Різниченко з 40-річчям

Віталія Матушевського з 40-річчям

Віталію Кондрюк з 20-річчям

А також всіх іменинників народжених в січні.. жесту та березні. Бажаємо здобрість, дігласполуччя, щоб Ваша творча насилля принесла стабільність та присвітання нашій державі. Жай. мудрість та мир завжди супроводжують Ваше життя, а щастя і любов николи не залишають Вашу редину!

Читайте у номері

Підтримуємо народні традиції	2
Засідання науково-технічної ради	2
Водно-болотні угіддя на користь людям...	3
Атестація працівників Парку	3
День єдинання в Україні	3
Відстоємо та переможемо!!!	4
Поради, щодо подолання стресу під час воєнних дій	4
В біді пізнаються справжні друзі!	5
Долучаємося до інформаційної війни	5
Первоцвіти - неповторна краса нашої природи!	6
Зимовий облік дикої фауни у лісах Парку	7
Розвиток рекреації у воєнний та післявоєнний період	8